

Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim

Bibliography of publications about the University of Wrocław

Abstrakt:

W artykule przedstawiono informacje na temat bazy „Bibliografia piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim”, która powstała jako efekt prac bibliograficznych, rejestrujących publikacje na temat historii oraz bieżącej działalności Uniwersytetu Wrocławskiego. Zaprezentowano historię rozwoju bazy od jej formy papierowej do wersji elektronicznej, dostępnej online dla wszystkich zainteresowanych. Omówiono także możliwości przeszukiwania nowej wersji bazy przy użyciu różnych indeksów oraz prezentacji wyników.

Abstract:

The article delivers information referring to ‘Bibliography of publications about the University of Wrocław’ database – an effect of bibliographic queries which aim to record the publications about University of Wrocław, both its history and its present activities. The paper includes the history of the database development from its paper form to the electronic one accessible online for all interested users. Described are also the possibilities of searching it with the help of various indexes.

Słowa kluczowe:

Uniwersytet Wrocławski, bibliografia, baza danych, program Expertus, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Keywords:

University of Wrocław, bibliography, databases, Expertus program, Wrocław University Library

Wstęp

Baza „Bibliografia piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim” rejestruje opisy bibliograficzne publikacji dotyczących historii i aktualnej działalności Uniwersytetu Wrocławskiego. Użytkownik zainteresowany życiem akademickim Uczelni znajdzie w niej wiele wskazań bibliograficznych do artykułów z czasopism, książek i ich fragmentów dotyczących m.in. zmian administracyjnych w poszczególnych jednostkach uczelnianych, ich organizacji i warunków lokalowych, osiągnięć naukowych pracowników, ich działalności pozauczelnianej, aktywności studenckiej oraz kariery zawodowej absolwentów.

1. Historia powstania bazy

Pomysł wydania publikacji, która przybliżałaby dorobek Uniwersytetu Wrocławskiego pojawił się w latach 50-tych XX wieku. 24 stycznia 1955 r. Senat UW r powołał do życia specjalną Komisję, która miała zająć się wydaniem publikacji obejmującej pierwsze dziesięć lat działalności Uniwersytetu. Przewodniczącym Komisji został prof. Edward Marczewski, ówczesny rektor Uczelni, a w jej skład weszli byli rektorzy: prof. Stanisław Kulczyński i prof. Jan Mydlarski, prorektorzy: prof. Kazimierz Szarski, prof. Karol Cincio oraz prof. Maria Kokoszyńska-Lutmanowa, jak również profesorowie: Władysław Floryan (Wydział Filologiczny), Antoni Knot (Biblioteka Uniwersytecka) i Franciszek Longchamps de Bérier (Wydział Prawa). Na posiedzeniu w dniu 10 lutego 1955 r. Komisja opracowała wytyczne, dotyczące planowanej publikacji, w tym koncepcję redakcyjną i wydawniczą książki oraz listę autorów, którzy będą brać udział w tworzeniu bibliografii. Opracowano także kwestionariusz ankiety, który miał być podstawowym narzędziem gromadzenia informacji o publikacjach pracowników. Kwestionariusz ten miał zostać rozesłany do wszystkich ówczesnych i byłych pracowników Uniwersytetu, którzy mieli w nim wymienić swój dorobek naukowy. Zasięg chronologiczny planowanej publikacji obejmował okres od maja 1945 r. do sierpnia 1955 r. Jak to zaznaczyli redaktorzy bibliografii, „od wstępnej koncepcji aż do ostatniego przejrzenia tekstu, główną myślą realizatorów książki było to, by dała ona relację o życiu środowiska: opis wydarzeń i wyników oraz dokumenty świadczące o ludziach i ich pracy. Nie było zamiarem autorów dać jakąś ocenę czy tzw. syntezę przedstawionego okresu. Po pierwsze, książka była pisana w czasie, który niósł wielką przemianę poglądów na pierwsze dziesięciolecie całego życia w Polsce, a więc i życia w uniwersytetach. Po drugie, pisali ją ludzie, którzy sami brali udział w opisywanych sprawach i którym tym trudniej było ustalić sobie jakiś definitywny sąd o wydarzeniach z niedawnej przeszłości” [2, s. 555–556]. Wydana w 1959 r. w dwóch tomach bibliografia *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1955* stała się zaczątkiem długotrwałego procesu dokumentowania życia Uniwersytetu Wrocławskiego oraz działalności jego pracowników, który to trwa do dziś.

Kolejny tom bibliografii został opracowany w roku 1964 i swoim zakresem chronologicznym obejmował lata 1956–1959. Podobnie, jak to miało miejsce w przypadku poprzedniego wydawnictwa, także w tej publikacji zastosowano podział na sprawozdania poszczególnych wydziałów oraz Biblioteki Uniwersyteckiej, zamieszczono wykaz wszystkich pracowników zatrudnionych na Uniwersytecie wraz z bibliograficznym zestawieniem ich publikacji, jak również dołączono wykaz zmarłych pracowników. Nowym działem, nieobecnym w bibliografii *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1955*, był wykaz ważniejszych publikacji (zarówno artykułów z czasopism, jak i pozycji książ-

kowych) o samym Uniwersytecie, którego tworzenie rozpoczął mgr Alojzy Florczak. Drugim nowym działem były roczne sprawozdania Rektorów, ogłaszane w trakcie inauguracji każdego nowego roku akademickiego [1, s. 5–6].

Następny tom bibliografii został wydany w 1970 r. z okazji jubileuszu 25-lecia istnienia powojennego Uniwersytetu Wrocławskiego i objął swoim zasięgiem chronologicznym lata 1960–1969. Pozycja ta zdecydowanie różniła się od poprzednich tomów w obrębie *Bibliografii piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim* – zrezygnowano w niej zupełnie z rejestrowania publikacji pracowników, jak to miało miejsce w przypadku poprzednich wydawnictw, a skupiono się na artykułach z czasopism, książkach i ich fragmentach, dotyczących Uniwersytetu i wydarzeń z nim związanych. Bibliografia ta była częścią księgi jubileuszowej, która opisywała historię i działalność poszczególnych wydziałów Uniwersytetu od powojennych początków w 1945 r. do obchodów 25-lecia w roku 1970 [3, s. 399].

W 1986 roku została wydana kontynuacja powyższej publikacji obejmująca lata 1975–1979. Oprócz zmienionej szaty graficznej i innego tytułu, niż poprzednie pozycje w serii (*Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim za lata 1975–1979*), który stał się podstawą nazwy późniejszej bazy danych, bibliografia ta posiadała także odmienny: zakres treściowy, metodę opisu i układ, które to zmiany były inspirowane powstającymi w tym samym czasie innymi bibliografiami tego typu, dotyczącymi polskich uczelni, głównie bibliografią o Uniwersytecie Warszawskim. Informacje o publikacjach dotyczących Uniwersytetu Wrocławskiego były przede wszystkim czerpane z materiałów dostarczanych przez Biuro Wycinków Prasowych GLOB z Warszawy, które specjalizowało się w tego typu działalności, jak również z bibliografii, zarówno tworzonych przez podmioty zewnętrzne (głównie Bibliotekę Narodową – *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografię Zawartości Czasopism*; Bibliotekę Śląską w Katowicach – *Bibliografię Śląską*, tomy za lata 1975–1977; Polskie Towarzystwo Historyczne – *Bibliografii Historii Polskiej*), jak i przez samą Bibliotekę Uniwersytecką (*Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego*, tomy za lata 1975–1977) oraz z lokalnych wydawnictw ciągłych (m.in. „Acta Universitatis Wratislaviensis”, „Biuletyn Uniwersytetu Wrocławskiego”, „Kalendarz Wrocławski”, „Rocznik Wrocławski”, „Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego”, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” i in.) i katalogów Biblioteki Uniwersyteckiej. Opisy bibliograficzne starano się sporządzać z autopsji, o ile było to możliwe, zgodnie z normą PN-73/N-01152. W opisie stosowano skrót imienia autorów i współtwórców, w przypadku rekordów artykułów z czasopism pomijano oznaczenie rocznika, ograniczając się jedynie do podania numeru zeszytu. W przypadku artykułów z codziennej prasy, gdy wykorzystywane bibliografie nie podawały numerów stron, na których znajdował się dany artykuł, a niemożliwe było sporządzenie opisu z autopsji – ograniczono się do podawania daty dzien-

nej publikacji. W innych przypadkach podawano numery stron, na których znajdował się artykuł. Przy sporządzaniu opisów wydawnictw zwartych pomijano format publikacji, liczbę stron nieliczbowanych, tablic oraz ograniczano uwagi bibliograficzne, w celu zaoszczędzenia miejsca. *Bibliografia Piśmiennictwa o...* zawierała łączenie 886 rekordów bibliograficznych, które zostały ujęte w cztery główne działy: I – Dział ogólny, II – Jednostki organizacyjne uczelni, III – Studenci, IV – Pracownicy, wraz z dalszymi poddziałami, przy czym Dział II został podzielony w taki sposób, by oddawać strukturę organizacyjną Uczelni z lat 1975–1979 (wydziały, instytuty, katedry i mniejsze jednostki, jeżeli dotarto do materiałów na ich temat). Dodatkowo była ona zaopatrzona w dwa indeksy: autorów i współtwórców oraz rzeczowy [4, s. 7–11].

Następny tom *Bibliografii...* został wydany w 1989 r. i objął lata 1980–1981. Główne zasady tworzenia bibliografii pozostały niezienne, jednak poszerzeniu uległ zakres wykorzystywanych źródeł, głównie w odniesieniu do czasopism naukowych i regionalnych, których liczba wzrosła do około 100 tytułów, powodując tym samym ograniczenie chronologiczne jedynie do dwóch lat. Zachowano podział na cztery główne działy z dalszymi poddziałami, w układzie chronologicznym, a w obrębie danego roku – alfabetycznym (za wyjątkiem poddziału *Stosunek do wydarzeń współczesnych*, który jest szeregowany tylko chronologicznie). W tym tomie *Bibliografii piśmiennictwa o...* imiona autorów były w pełni rozpisywane. Bibliografia zawierała 597 rekordów i była zaopatrzona w pełny indeks przedmiotowy, jak również indeks autorów i współtwórców [5, s. 7–8].

Trzeci tom *Bibliografii piśmiennictwa o...* został wydany w roku 1991 i obejmował lata 1982–1984. Zakres, zasięg i metoda opracowania bibliografii pozostały bez zmian, a publikacja objęła 744 rekordy bibliograficzne z publikacji wydanych w Polsce w oficjalnym obiegu [6, s. 7]. Był to ostatni tom wydany w formie publikacji zwartej. Wszystkie trzy tomy *Bibliografii piśmiennictwa o...* zostały opracowane w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej.

Za następne lata (1985–2002) opisy bibliograficzne dotyczące publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim były tworzone w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej w postaci kartoteki. Obecnie znajduje się ona w budynku przy ul. Fryderyka Joliot-Curie 12. W przyszłości ma być ona podstawą do retrospektywnego uzupełniania elektronicznej bazy danych [8, s. 43–44].

W 2003 r. *Bibliografii piśmiennictwa o...* została po raz pierwszy przeniesiona do medium elektronicznego. Było to związane z pozyskaniem oprogramowania MAK dla innej bazy tworzonej przez Bibliotekę Uniwersytecką – Bazy Bibliografia Publikacji Pracowników UW, które po odpowiednich modyfikacjach stało się narzędziem do tworzenia Bazy publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim. Początkowo wykorzystywano format MARC BN, jednak z czasem został on zastąpiony przez format MARC 21, co

pociągnęło za sobą konieczność zmian również na poziomie opisu bibliograficznego. Sama struktura bazy danych została znacznie zmodyfikowana przez bibliotecznych informatyków, w celu dostosowania jej do potrzeb Bibliografii. Zmiany objęły m.in. „weryfikację pól rekordu (dopisywanie, zmiana przeznaczenia, ukrywanie i uwidocznianie), ustalenie liczby i rodzaju indeksów, oznaczenie kryteriów wyszukiwawczych oraz przygotowania masek do wprowadzania i wyświetlania rekordów”. Prace zakończono w lipcu 2003 r. [7, 117–119]. Baza przygotowywana w oprogramowaniu MAK była dostępna jedynie lokalnie w Oddziale Informacji Naukowej, co utrudniało korzystanie z niej przez użytkowników. Sytuacja ta uległa zmianie w styczniu 2015 r., kiedy to Baza publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim została przeniesiona na platformę *Expertus* i udostępniona w Internecie dla wszystkich zainteresowanych.

2. Opis bazy

Elektroniczna Baza publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim dostępna na platformie *Expertus* stanowi kontynuację wydanych w formie tradycyjnej zestawień bibliograficznych oraz późniejszej kartoteki. Początkowo, od 2003 roku, rejestracja publikacji odbywała się przy użyciu programu MAK, jednak jego ograniczenia nie pozwalały na prezentację zgromadzonych materiałów w Internecie. Od stycznia 2015 r. baza ta została jednak udostępniona online dzięki oprogramowaniu *Expertus* firmy Splendor. Wszystkie rekordy zgromadzone w programie MAK zostały przekonwertowane na nową platformę, a obecnie dalsze napełnianie bazy jest prowadzone w nowym środowisku.

Platforma *Expertus* służy do rejestracji danych bibliograficznych w standardzie MARC 21, działa w oparciu o technologię *JSP* (*Java Server Pages*), a dane zapisywane są w bazie danych *SQL*. Oprogramowanie zainstalowane jest na serwerze *Apache Tomcat*, uruchomionym w systemie Windows lub Unix (Linux). Preferowaną przeglądarką do obsługi bazy jest Internet Explorer [9].

Wersja elektroniczna Bazy publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim rejestruje, podobnie jak to miało miejsce w przypadku jej papierowych odpowiedników z wcześniejszych lat, artykuły z gazet i czasopism, monografie, rozdziały z prac zbiorowych oraz książki. Do podstawowych źródeł informacji, z których czerpane są dane do bibliografii, jest prasa lokalna („Gazeta Wyborcza”, „Polska Gazeta Wrocławska”) oraz egzemplarz obowiązkowy, który otrzymuje Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (materiały konferencyjne, księgi pamiątkowe, monografie na temat ważnych dla Uczelni wydarzeń i postaci, a także zabytków należących do Uniwersytetu).

Bibliografia publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim

Baza tworzona w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Szczegółowe informacje: [tutaj](#)
 Autorzy bazy

wpisz dowolne słowa lub początki słów zakończone gwiazdką
 lub wybierz pole z listy i korzystaj z indeksu (patrz - wskazówki u dołu)

Autor

Przy wyszukiwaniu należy korzystać z podpowieści automatycznego indeksu

Łączenie warunków: i lub

Zawężanie wyników
 wszystkie lata wybrany rok zakres lat Dane są rejestrowane na bieżąco.

[Włącz wyszukiwanie rozszerzone wg typów publikacji](#)

Ograniczenie wyszukiwania do prac: z tekstem dostępnym w Internecie]
 Format: Szeregowanie:

© Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
 System Expertus® SPLENDOR Poznań

Ryc. 1. Ekran prezentujący możliwości wyszukiwawcze w Bazie publikacji o UW.

Nowa forma bazy pozwala na różne metody wyszukiwawcze (Ryc. 1). Do dyspozycji użytkowników pozostają następujące indeksy, w których można wyszukiwać konkretne hasła: autor, autor korporatywny, tytuł pracy, słowa z tytułu pracy, źródło, słowa ze źródła, seria, hasło przedmiotowe, słowa z hasła przedmiotowego, przy czym istnieje możliwość łączenia ze sobą do trzech terminów wyszukiwawczych, w tym także za pomocą operatorów algebry boolowskiej. Dodatkowo, wyszukiwanie można zawęzić do typu publikacji, z której pochodzi dany rekord (wszystkie lata, wybrany rok lub określony zakres lat) oraz do typu publikacji (m.in. monografie, podręczniki, prace zbiorowe, hasło encyklopedyczne, artykuł problemowy etc.). Istnieje również możliwość wyszukiwania jedynie takich publikacji, których pełen tekst jest dostępny w Internecie. Poza tym, po wpisaniu początku terminu wyszukiwawczego pojawia się podpowiedź wyszukiwawcza, co ułatwia poszukiwanie.

Wyniki wyszukiwania wyświetlają się w postaci listy rekordów (Ryc. 2). Do dyspozycji użytkownika, w zależności od potrzeb wyszukiwawczych, dostępne są trzy formy wyświetlania rekordów: *podstawowy*, *skrócony* oraz *z etykietami*, które różnią się graficznym sposobem prezentacji danych. Ponadto, listę wyszukanych rekordów można wydrukować, przy czym formę do druku można zaopatrzyć dodatkowo w następujące dane: nagłówki *Wynik wyszukiwania* oraz *Zapytanie*, informację o liczbie odnalezionych rekordów oraz o kolejnym numerze pozycji. Ostatnią dostępną opcją jest eksport listy wyników do formatu *rtf*.

Zapytanie: WROCLAW

Liczba odnalezionych rekordów: 3

[Przejdź do opcji zmiany formatu](#) | [Wyświetl/ukryj etykiety](#) | [Wyświetlenie wyników w wersji do druku](#) | [Pobranie pliku do edytora](#) | [Nowe wyszukiwanie](#)

1/3

Josef Langer - słaški da Vinci, czyli artysta wszechstronny / Krystyna Dzyga.

Langer, Joseph (1865-1918).

Wrocław Uniwersytet. Aula Leopoldina. Polska

Budynki akademickie konserwacja i restauracja Polska Wrocław.

// Dolnośląskie Ścieżki. - nr 6 (2003), s. 20-25

artykuł problemowy

Język publikacji: pol

Kraj: pl#

2/3

Propaganda sukcesu hamuje aktywność wrocławian / z Barbarą Kwaśny rozmawia Przemysław Witkowski.

Kwaśny, Barbara rozmowy.

Ludność miejska.

Rozwój społeczności lokalnej miejskiej.

Wrocławianie postawy.

Wrocław sytuacja społeczna.

// Gazeta Wyborcza. - 2014, nr 282 : 5 XII, dod. "Tygodnik Wrocław" , s. 10

Język publikacji: pol

Kraj: pl#

Ryc. 2. Możliwości prezentacji wyników wyszukiwania w Bazie publikacji o UW.

Zakończenie

Głównym celem funkcjonowania Bazy publikacji o Uniwersytecie Wrocławskim jest rejestrowanie informacji, ukazujących się w różnych typach publikacji na terenie kraju, które dotyczą działalności Uniwersytetu Wrocławskiego – w celu jego promocji oraz dla celów archiwalnych. Dzięki takiemu podejściu możliwe jest odtworzenie historii Uniwersytetu Wrocławskiego, od jego powojennych początków, aż do współczesności. Elektroniczna wersja bazy, dostępna w Internecie pod adresem: <http://publikacje.uni.wroc.pl/o-uwr>, pozwala na łatwe, wygodne i szybkie dotarcie do interesujących użytkownika informacji. Wraz z planowanym retrospektywnym uzupełnianiem bazy, jej wartość informacyjna i archiwalna będzie wzrastać, a informacje w niej zawarte pozwolą na badanie historii Uniwersytetu oraz przybliżą jego działalność i oddziaływanie na środowisko kulturalne i naukowe Wrocławia.

Bibliografia załącznikowa

1. CHAMCÓWNA, M. *Uniwersytet Wrocławski w latach 1956–1959*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1964, s. 5–6.
2. FIEMA, J. *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1955*. T. 2. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1959, s. 555–556.
3. FLORYAN, W. *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1970 : księga jubileuszowa*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1970, s. 399.
4. JANIK, A. *Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim za lata 1975–1979*. Wrocław: Biblioteka Uniwersytecka, 1986, s. 7–11.
5. JANIK, A. *Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim za lata 1980–1981*. Wrocław: Biblioteka Uniwersytecka, 1989, s. 7–8.
6. JANIK, A. *Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim za lata 1982–1984*. Wrocław: Biblioteka Uniwersytecka, 1991, s. 7.
7. PIOTROWICZ, G. (red.). *Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – dziesięć lat doświadczeń*. Wrocław: e-Wydawnictwo BUWr, 2006, s. 117–119. ISBN 978-83-921013-2-1. [dostęp 3.08.2015]. Dostępny w <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/docmetadata?id=1636>.
8. ROSSA, P. Bibliografia Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim – nowa baza bibliograficzna w serwisie internetowym Biblioteki. *Przegląd Uniwersytecki*. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski 2015, nr 1, s. 43–44. ISSN 1425-798X.
9. Splendor® Systemy Informacyjne [on-line]. Splendor® Systemy Informacyjne [dostęp 5.08.2015]. Dostępny w: <http://www.splendor.net.pl/index.html>.